

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. De infantibus, & perpetuò amentibus; an sint capaces Eucharistiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

cienda, quia sicut per Baptismum intramus in Ecclesiam, ita per Baptismum intramus ad Ecclesiæ sacramenta participanda. Imo si res attente consideretur, Baptismus ideo requiritur in ministro ad valide conficiendum sacramentum; quia requiritur in ministro aliud sacramentum, sine quo non potest esse minister. Vnde ideo obstat defectus Baptismi in ministro, quia sine Baptismo non potuit recipere sacramentum Ordinis, sine quo non est validus minister Confirmationis, Eucharistiæ, Pœnitentiæ, Extremæ vnctionis, & Ordinis: in Matrimonio autem prærequiritur Baptismus, non quia ministri sunt, sed quia recipiunt ipsum sacramentum. Vnde aliqui dicunt, matrimonium baptizati cum non baptizata ex dispensatione Pontificis factum esse verum sacramentum in baptizato, licet minister, qui est alter coniux, non sit baptizatus: illi autem qui negant, illud esse sacramentum, non ideo id negant, quia minister non est baptizatus, sed quia illud sacramentum debet esse vnum & idem in vtroque coniuge; & ideo quando vterque non est capax recipiendi illud propter defectum Baptismi, non potest dari sacramentum incompletum, quod ex sua essentia exigit duplex subiectum. Denique ad conferendum Baptismum validum, quia non prærequiritur Ordo, nec aliud sacramentum in ministro, hinc est, quod licet non sit minister baptizatus, sacramentum erit validum: non ergo est Baptismus ratione sui ianuæ ad conferenda sacramenta, sed ad recipienda; ad conferenda vero, quatenus requiritur aliud sacramentum, quod sine Baptismo non potuit recipi à ministro. Requiritur ergo non minus Baptismus ad recipiendam valide Eucharistiā, quam ad alia omnia sacramenta.

7. *Innocentius oppositum non docuit.*
Nec Innocentius in dicto cap. *Veniens*, oppositum docuit; loquitur enim disputando pro vtraque parte, adductis vtriusque rationibus, quas non oportebat omnes esse veras, cum eas ex aliorum sententia referat, & non solum Eucharistiæ, sed etiam sacramenti Matrimonij capacem dicerent non baptizatum; quod tamen constat esse manifeste falsum. Denique resoluit, Ordinandum denuo esse post Baptismum; præscindendo enim à probabilitate, vel improbabilitate contrariæ partis, hæc pars erat magis tuta, & iuxta decretum cuiusdam Concilij, quod ibi affert.

SECTIO II.

De infantibus, & perpetuo amentibus, an sint capaces Eucharistiæ.

8. **D**E infantibus eadem est ratio ac de amentibus ab infantia: de vtriusque queritur, an sint capaces huius sacramenti: In quo puncto oportet distinguere duas quæstiones valde diuersas. Prima est, an sit necessaria paruulis Eucharistia: in qua quæstione certa est pars negatiua, & definita in Concilio Tridentino sess. 11. c. 4. & can. 4. & constat ex dictis supra disp. 3. sect. 2. de necessitate huius sacramenti. Altera quæstio est, an sumptio huius sacramenti fructuosa, & sacramentalis possit esse eiusmodi personis; in qua quæstione neutra pars videtur esse definita, & ideo variæ Theologorum sententiæ.

9. *Prima sententia negat. Vasquez.*
Prima negat, paruulos esse capaces fructus huius sacramenti. Hanc tenent Alexand. Palud. Maior, Petrus Soto, Caietanus, & alij apud Vasquez disp. 212. cap. 1. Dominicus vero Soto anceps fuit in hoc puncto in variis locis, scilicet in 4. disp. 2. q. 1. art. 9. §. Nihilominus licet, & disp. 7. q. unica, art. 8. ad 4.

Secunda affirmat.
Secunda sententia affirmat, esse capaces, & recipere posse gratiæ augmentum per Eucharistiā.

Hanc tenent communiter Theologi antiquiores, quos referunt, & sequuntur Vasquez vbi supra, & Suarez disp. 61. sect. 4. & est communis omnibus recentioribus.

Tertia sententia media est aliquorum, qui concedunt olim Eucharistiā dedisse gratiam paruulis, quod addunt tamen, hodie non habituram eiusmodi effectum, propter Ecclesiæ prohibitionem. Rationem vero reddunt, quia sacramentum debet recipi voluntarie, ut proferat, & conferat effectum, scilicet per voluntatem propriam in adultis, & per voluntatem Ecclesiæ in paruulis. Cum ergo olim concurreret eiusmodi voluntas Ecclesiæ, quæ Eucharistiā paruulis dabat, poterat sacramentum conferre gratiam, nunc autem non potest, quia non concurret, sed potius resistit Ecclesiæ voluntas, cum prohibeat ministrare paruulis Eucharistiā.

Nobis secunda sententia, quæ communis est, videtur omnino vera, cuius præcipuum fundamentum desumitur ex vfu antiquo Ecclesiæ dandi paruulis Eucharistiā, qui certe vfu licitus non fuit, si in eis non posset suum effectum habere; sicut nec liceret dare illam catechumeno, etiam si sit in gratia, propter eandem rationem, nec homini mortuo, aut bruto; quia id esset fraudare sacramentum suo effectu: supponebant ergo Patres antiqui, paruulos esse capaces fructus huius sacramenti.

Porto morem illum in veteri Ecclesia fuisse, colligitur ex Concil. Tolet. 11. can. 11. Gregorio Magno in veteri Missali, Cypriano Serm. 5. de lapsis, quem refert August. Epist. 23. ad Bonifacium; quæ testimonia videri possunt apud Vasquez loco citato, & apud Suarez, qui addit duo loca Dionysij, sed in neutro esse sermonem de hoc puncto, contendit Vasquez cum alijs. Addit etiam Augustinum lib. de Eucharist. dogmatibus cap. 52. (is tamen libet non creditur Augustini, sed Gennadij) relatum in cap. si quis apud illos. 28. de consecrat. dist. 4. quem etiam locum glossa dicit, intelligi de adultis. Sed textu videtur repugnare, cum expresse loquatur de omnibus, etiam paruulis, eosque dicat (respondente pro illis, qui eos offert) baptizari debere, & Eucharistiā accipere. Affert etiam Suarez alia Augustini loca, quæ tamen Vasquez dicit non intelligi de manducatione sacramentali, sed alterius rationis. Addi potest Euagrius lib. 4. histor. Ecclesiast. cap. 35. vbi narrat, consuetudinem Ecclesiæ Constantinopolitanæ fuisse, ut si multæ particulæ Eucharistiæ superfuissent, accerferentur pueri ex schola, qui eas consumerent. Idem habetur apud Nicephorum 15. hist. cap. 25. quem vsum approbavit, & præcepit Concilium Matisconense 2. cap. 6. his verbis: *Quæcumque reliquæ sacrificiorum post peractam Missam in sacrario superfederint quarta, vel sexta feria innocentes ab illo, cuius interest, ad Ecclesiam adducantur, & in dicto eis ieiunio easdem reliquias confersas vino percipiant.* Vbi per innocentes clare intelliguntur, qui peccati capaces non sunt. De infantibus etiam loquitur expresse Albinus Flaccus Alcuinus in lib. de Diuinis Officijs cap. de sabbato sanctæ Palchæ, vbi loquens de Baptismo infantium, subdit: *Postea constituitur infans vestimentis suis: si verò Episcopus adesset, statim confirmari eum oportet Chrismate, & postea Communicare: & si Episcopus deesset, communicetur à presbytero dicente ita: Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat te in vitam eternam.* Et post alia addit: *Sed & hoc preuidendum est, ut nullum cibum accipiant, neque lactentur, antequam communicent.* Omni autem die vsque in Octauis ad Missam veniant, & communicent: parentes vero oblationes pro ipsis faciant. Floruit autem hic auctor tempore Caroli Magni, cuius præ-

ei^{us} præceptor fuit, atque ideo circa annum 770. Sed multo postea eundem fuisse vsum in Ecclesia Latina constat ex Hugone de S. Victore lib. de Sacramentis cap. 20. ubi sic ait: *Puer recens natus idem sacramentum in specie sanguinis est ministrandum digito sacerdotis; quia tales naturaliter sugere possunt.* Floruit autem Hugo circa annum 1120. Hoc ipsum habetur expresse in Ordine Baptismi Æthiopum, qui habetur in tom. 4. Biblioth. Patrum; ubi post Baptismum, & vñctionem Chrifti, sic legitur: *Postea sumunt sacramentum sanctum, & viuificant, spondente Sacerdote pro eis, corpus scilicet sanctum, & sanguinem venerandum Domini Dei, & Redemptoris nostri Iesu Chrifti.* Ad marginem vero additur hæc notatiuncula: *Id est si adultus sit; alioquin enim pollicem tantum immittit in Chrifti sanguinem, & eorum lingua immittit.* Quod videtur conforme vsui adhuc hodie perseveranti apud Græcos etiam Catholicos, qui paruulis saltem in ætitudine dant Eucharistiam sub vna specie, scilicet sub specie vini; vt sit apud Ruthenos, & magis vniuersaliter apud Græcos etiam Catholicos, vt testatur Pet. Arcudius de sacramentis Ecclesiæ Orientalis lib. 3. cap. 40. & lib. 1. cap. 13. Ex quibus apparet, caute satis loqui Catechismum Romanum part. 2. de sacramento Eucharistiæ, §. 62. dum dicit: *vetere fuisse in quibusdam locis consuetudinem, vt infantibus etiam sacramentum Eucharistiæ præberent.* Constat enim ex supra adductis, in omnibus fere prouinciis vsus illum viguisse: nam in Orientali Ecclesia hodie datur in Orientali vero, seu Latina vidimus, Africam, Hispaniam, Galliam, Romam ipsam hunc morem tenuisse, vt omittam Æthiopes & Ruthenos, qui hodie etiam eum ritum obseruant, sed ij magis ad Orientalem Ecclesiam spectare videntur. Quæ omnia ideo attuli; quia P. Suarez dicta disputat. 62. sect. 4. circa medium indicat, tenuem haberi notitiam illius antiqui vsus, illam scilicet, quæ ex paucis locis ab ipso adductis colligi poterat; sed re vera consuetudinem illam fuisse satis receptam, negari non potest, vt ex supra adductis satis constat.

Ratio denique à priori est, quia paruuli capaces sunt aliorum sacramentorum, ad quorum effectum magis videbatur requiri rationis vsus, quam ad Eucharistiam. Matrimonij quidem capaces non sunt, quia eius materia est contractus humanus qui absque rationis vsu fieri non potest. Extremam etiam Vñctionem non possunt accipere, quia nondum potuerunt peccata committere, ad quatum reliquias tollendas ordinatur illud sacramentum; vt constat ex eius forma. Alia vero sacramenta accipere possunt valide; ergo & hoc quod ordinatur ad nutritionem, & augmentum gratiæ, ad quod solum supponitur generatio, & vita spiritualis, quæ data fuit per Baptismum.

Hinc infero, immerito aliquos dixisse, consuetudinem illam antiquam dandi Eucharistiam paruulis ortam fuisse ex errore, quo putabant, Eucharistiam esse paruulis necessariam. Sed hæc responsio non videtur satis consona Tridentino, ubi supra in illis verbis: *Vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certe eos nulla necessitate id facile, sine controuersia credendum est.* In quibus verbis duo statuuntur, scilicet, Patres illos probabilem rationem habuisse illius consuetudinis, eam tamen rationem non fuisse necessitatem id faciendi; fuit ergo iuxta Concilij mentem alia ratio probabilis præter necessitatem. Vnde Dominicus Sotus, qui dist. 8. art. 3. dicit, propter illam rationem ortam ex errore, fuisse introductam eiusmodi consuetudinem, excusari potest, eo quod ipse obierit anno 1560. die 15. Nouembris; illa autem sessio 21. Tridentini celebrata fuit die 16. Iulij anno 1562. Ex eisdem autem Tridentini verbis reiiicitur, quod Petr. de Soto test. 8. de Eucharistia dicit, illud fuisse abusum: constat enim ex Tridentino, id probabile aliqua ratione factum fuisse. Et quidem quantum ex prædictis verbis colligi potest, ratio illius consuetudinis magis apta erat pro tempore illo, quam pro nostro, vt indicant verba illa: *pro illius temporis ratione*, verbi gratia, sicut maior deuotio, & reuerentia, qua fideles afficiebantur erga hoc Venerabile Sacramentum, poterat vel obuiare, vel certe præponderare periculis irreuerentiæ, quæ oriri poterant, ex communione Laica sub vtraque specie; sic potuit impetrare facilius communionem paruulorum, quæ tamen postea, decrecente feruore, & reuerentia, crescente autem periculo irreuerentiæ, ablata est, sicut & communio sub vtraque specie. Adde, sicut hæc sublata fuit ad resistendum errori eorum, qui dicebant, non contineri totum Chriftum sub singulis speciebus, & necessariam esse vtriusque speciei sumptionem ad salutem: sic simili fortasse ex causa ablatam fuisse communionem paruulorum ad confutandos eos, qui illam necessariam esse paruulis ad salutem dogmatizabant.

Obiiciunt primo, ad hoc sacramentum exigi, quod homo probet se ipsum, & sic de pane illo edat, quod quidem infans præstare non potest. Respondetur, probationem illam ad hoc solum exigi, ne aliquis indigne sumens, iudicium sibi manducet; atque adeo solum exigi in illis, in quibus periculum potest esse sumendi indigne, quod periculum cum in infantibus non sit, non est, cur se ipsos probent; satis est, si ab Ecclesia probentur, an sint baptizati.

Secundo obiiciunt, quia cibus datur ad restaurandum id, quod per caloris naturalis actionem deperditur: sic ergo Eucharistia datur ad restaurandum, quod per fomitis pugnam deperditur: qui effectus in infantibus esse non potest, qui nihil perdere possunt illius effectus, quem in Baptismo acceperunt. Respondetur facile, effectum huius sacramenti non esse solum ad restaurandum, sed etiam potissimum ad augendum, donec perducat ad statum perfectum, cuius augmenti capaces sunt infantes. Adde, licet sit ad restaurandum, non oportere, iam fuisse aliquid deperditum: nam adultus, qui statim post Baptismum accipit Eucharistiam, nondum perdidit aliquid prioris fructus: sufficit ergo, quod detur ad restaurandum anticipata reparazione id, quod postea poterit fomitis occasione deperdi, quo pacto infantibus poterit hac etiam ratione vtile esse hoc sacramentum.

Tertio obiici potest, quia si infans, vel perpetuus amens potest vtiliter, & sacramentaliter communicare, prodesse etiam poterit Eucharistia ei, qui casu illam comedit, nesciens esse consecratam. Respondetur, requiri quidem voluntatem aliquam in adulto, sicut & ad alia sacramenta, ideoque illam materialem comestione hostiæ adulto non prodesse: infanti autem sicut profunt alia sacramenta absque eius voluntate, sic poterit & hoc prodesse. An vero amens comedens casu hostiam consecratam, recipiat gratiam, postea dicemus.

Restat nunc respondere ad fundamentum tertiæ sententiæ, quæ propter defectum voluntatis Ecclesiæ negabat, non posse Eucharistiam causare gratiam in paruulis. Et quidem si illud argumentum probaret suum intentum, probaret etiam Baptismum vel alia sacramenta in paruulis non esse valida, si ministrarentur contra Ecclesiæ prohibitionem. Vnde si aliquis baptizet infantem filium infidelium absque parentum consensu, Baptismus non esset validus, qui prohibitus est ab Ecclesia. Idemque dicendum esset,

15.
Obiicitur primo.
Respondetur.

16.
Obiicitur secundo.
Respondetur.

17.
Obiicitur tertio.
Respondetur.

18.
Ad fundamentum tertiæ sententiæ respondetur.

esset, si Confirmatio, vel Ordo daretur infanti contra Ecclesiæ prohibitionem, v. gr. si Episcopus in aliena Diocesi confirmet aliquos infantes absque licentia proprii Episcopi, quæ omnia falsa sunt, & contra praxim, & sensum omnium, qui distinguunt communiter quoad hoc inter licitum, & validum. Multo ergo magis debet idem dici in sacramento Eucharistiæ, quod quidem non consistit in suo usu, sed iam supponitur validum, & verum sacramentum esse, atque ideo per modum causæ necessariæ debet operari suum effectum; quare licet intentione Ecclesiæ requireretur ad valorem sacramenti, non tamen posset Ecclesia impedire, quod sacramentum verum, & validum conferat suum effectum, ubi non est obex, quia quoad hoc, nec ipse minister, nec qui sacramentum suscipit, potest vlla contraria intentione id impedire.

19.
Ad argumen-
tum responde-
ri potest.

Ad argumentum ergo responderi potest, in primis etiam si requireretur intentio Ecclesiæ, eam tamen non deesse in hoc casu; aliud enim est prohibere, ne aliquis ministrer tale sacramentum parvulo, aliud velle, quod non conferat effectum: potest ergo Ecclesia prohibere ministro suam actionem; velle tamen, quod supposita illa actione illicita, parvulus ex parte sua non priuatur effectu sacramenti: quæ enim vilitas est in eo, quod sacramentum iam illicitè applicatum careat effectu? Numquid per hoc vitatur aliqua culpa ministri, vel aliqua irreuerentia circa ipsum sacramentum? Nulla prorsus: unde non solum potest, sed deberet Ecclesia non habere talem intentionem contrariam effectui, quia hoc esset absque vlla necessitate fraudare sacramentum effectu suo, quod nullo modo licitum est. Sicut ergo ex parte ministri prohibet Ecclesia actionem baptizandi infantem, inuitis parentibus infidelibus, & tamen ex parte illius, qui baptizatur, vult quod recipiat verum sacramentum, & eius effectum, acceptaque illum intra Ecclesiam: sic licet prohibeat in ministro actionem dandi Eucharistiæ infanti, debet ex parte infantis acceptare sacramentum, & eius effectum saltem propter reverentiam debitam ipsi sacramento: maior enim irreuerentia fiet contra sacramentum fraudando illud suo effectu, quam si postquam datur infanti, acceptetur ex parte ipsius in ordine ad effectum.

20.
Addi potest.

Adde, licet corpus Ecclesiæ resisteret per contrariam voluntatem, cur non sufficeret voluntas illius, qui ministrat Eucharistiæ parvulo, ut pro ipso parvulo acceptet sacramentum, sicut sufficit intentio in baptizante parvulum contra voluntatem totius Ecclesiæ, ut parvulus consequatur effectum Baptismi. Imo ex hoc ipso exëplo Baptismi fieri videtur, quod licet ipse, qui dat Eucharistiæ parvulo, vellet non conferre ei gratiam, sufficeret adhuc voluntas illius, qui consecrauit hostiam: ille enim voluit consecrare verum sacramentum causatiuum gratiæ in subiecto, cui applicaretur; quare sicut qui conficit baptismum parvuli, eo ipso vult effectum, quem illud sacramentum potest in parvulo causare; nec requiritur alia intentio præter intentionem conficiendi verum sacramentum: ita qui conficit Eucharistiæ, habet intentionem totius effectus, quæ Eucharistiæ potest causare; nec requiritur alia intentio in ministrante; atque ideo iam effectus ille in parvulo non esset absque voluntate vlla totius Ecclesiæ.

21.
Ad effectum
sacramenti
in parvulo
sufficit volun-
tas Christi
ministrantis.

Denique ad effectum sacramenti in parvulo sufficit voluntas Christi instituentis tali modo illud sacramentum; & in hoc quidem sensu verum est, requiri voluntatem Ecclesiæ, ut parvulis profint sacramenta, quæ consensum præstat pro ipsis parvulis, quatenus scilicet accipitur Ecclesia, prout inclu-

dit ipsum Christum, qui est caput Ecclesiæ: si autem sermo sit de corpore Ecclesiæ, prout distinguitur à Christo, requiritur quidem voluntas Ecclesiæ saltem quoad aliquam personam ipsius, ad conficiendum verum sacramentum; requiritur etiam ad solemnitatem debitam voluntas aliorum, verbi gratia, in baptismo requiritur voluntas eorum, qui offerunt Ecclesiæ puerum baptizandum; ad valorem autem, & substantiam non requiritur eorum voluntas, sed solius Christi, qui ex parte parvuli nullam acceptionem, aut voluntatem alterius acceptantis pro ipso desiderat, sed solam applicationem veri Baptismi. Unde quod Sanctus Thomas 2. 2. suprà q. 68. art. 9. ad 1. dicit parvulos dici posse intendentes, non per actum propriæ intentionis, cum ipsi quandoque contrariantur, & plorem, sed per actum eorum, à quibus offeruntur. P. Suarez ibi cum aliis bene explicat, non intelligi quoad necessitatem & substantiam; ad necessitatem enim sacramenti, nihil inquit, ex parvulo necessarium ex parte sua, ut sit capax, quia illi sufficit voluntas, & intentio Christi, per quem regeneratur, tamen ad maiorem solemnitatem, & ad significandos effectus, quos Baptismus habet in infirmis, videtur Ecclesia illis ceremoniis, quibus significat, parvulos velle baptizari, credere, & iustificari, non propriis actibus, sed voluntate sui capitis, seu totius corporis Ecclesiæ. Unde postea disputat. 29. sect. 1. 8. Deinde argumentum, infert, baptismum futurum validum, etiam si Ecclesia nolit, & prohibeat, infantem illum baptizari, quia Christus non reliquit valorem sacramenti dependentem à voluntate aliorum. Quod idem dici potest de Eucharistiâ, & aliis sacramentis, in quibus requiritur quidem consensus, & voluntas ex parte recipientis, si capax est consensum præstandi: fin vero, Christus supplet, & confertur illi verum sacramentum, & effectus illius, dum non deit intentio requisita in ministro ad faciendum sacramentum, ut dictum est.

Hinc tamen oriri potest difficultas; quia si non requiritur alia intentio Ecclesiæ, ut Eucharistiâ conferat suum effectum parvulis; ergo si aliquis infans casu inueniret hostiam, vel vinum consecratum, ipseque ignarus omnino consecrationis ex gula, vel leuitate puerili illud sumeret, acciperet gratiam sacramentalem: non enim habet ex se maiorem voluntatem, aut intentionem quando daretur à Parocho; & aliunde Ecclesiæ intentio non requiritur. Quare idem dicendum erit de amentibus, qui, si calu inueniant hostiam consecratam, & illam manducant pro cibo profano, gratiam accipient propter eandem rationem.

In hoc puncto distinguendum est de habentibus usum rationis, & carentibus illo. Quoad primos, vera est doctrina S. Thomæ in præfati q. 80. art. 2. ad ult. ubi ait eiusmodi hominem nescientem, hostiam esse consecratam, non manducare illam sacramentaliter, sed per accidens, seu materialiter. Rursus ex illis, qui usum rationis non habent, quidam sunt, qui eum prius habuerunt; alij, qui nunquā habuerunt, ut infantes, & amentes à natiuitate. De primis postea dicemus sectione sequenti, quomodo sint capaces huius sacramenti: de secundis vero dico, verius mihi videri, consequenter loqui eos, qui concedunt, in prædicto casu eos gratia sacramentale accipere; prout aliqui etiam Theologi graues in Hispania responderunt; quia in illis nulla intentio præsens, vel præterita desideratur, sed sola Christi instituentis hoc sacramentum, & solum exigentis voluntatem, & intentionem ab iis, qui capaces sunt vel fuerunt eam habendi: non ergo apparet, cur sacramentum in illis suum effectum vere non operetur.

SECTIO